Súd:	Krajský súd Bratislava
Spisová značka:	8Co/718/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1312208011
Dátum vydania rozhodnutia:	13. 12. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Jana Vlčková
ECLI:	ECLI:SK:KSBA:2016:1312208011.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Vlčkovej a členov senátu JUDr. Ondreja Krajča a JUDr. Moniky Holickej v spore žalobcov: X/ S. Y., H. C. Š. XX, H., X/ W. Y., H. Y. T. X, H., X/ T. Y., H. C. Š. XX, H., zastúpených: JUDr. Hana Kováčiková, advokátka so sídlom Odborárske námestie 3, Bratislava, proti žalovanému: Železničná spoločnosť Slovensko, a.s., so sídlom Rožňavská 1, Bratislava, IČO: 35 914 939, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného do 30.06.2016: QBE Insurance (Europe) Limited, so sídlom Plantation Place, Fenchurch Street 30, EC 3M 3BD Londýn, Veľká Británia, konajúca prostredníctvom organizačnej zložky: QBE Insurance (Europe) Limited, pobočka poisťovne z iného členského štátu, so sídlom Štúrova 27, Košice, IČO: 36 855 472, o náhradu nemajetkovej ujmy 100.000 eur, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 03. júna 2014, č.k. 45C/58/2012-349, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti p o t v r d z u j e .

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom zo dňa 03. júna 2014 č.k. 45C/58/2012 - 349 uložil súd prvej inštancie žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ až 3/ spoločne a nerozdielne náhradu nemajetkovej ujmy v sume 50.000,- eur, vo zvyšku žalobu zamietol, žalovanému uložil zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 2.151,52 eur a na účet súdu súdny poplatok v sume 1.395,- eur, o trovách konania si vyhradil rozhodnúť až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Vychádzal zo zistenia, že dňa 17. 12 2011 v dôsledku prevádzkovej činnosti žalovaného - prevádzkovania železničnej dopravy, po páde z idúceho železničného vozňa vlaku R 705 ZSSK na trati Bratislava - Vrútky, krátko po odchode zo železničnej stanice Nové Mesto nad Váhom, tragicky zahynul W. Y., T.. XX.XX. XXXX, a to tak, že došlo k jeho vypadnutiu z vlaku pri prejazde výhybkou, kedy ho hodilo do dverí, ktoré sa otvorili, a nebohý vypadol von z vlaku. S poukazom na § 92 zák.č. 513/2009 Z.z. o dráhach konštatoval, že žalovaný ako dopravca zodpovedá za škodu, ktorá vznikne tým, že dôjde k zraneniu alebo usmrteniu cestujúceho, alebo k inému poškodeniu jeho telesného alebo duševného zdravia, v dôsledku úrazu v súvislosti so železničnou prevádzkou počas jeho cesty v železničných vozňoch, alebo pri jeho nastupovaní a vystupovaní zo železničných vozňoch; porušenie právnej povinnosti žalovaného vyplýva z prepravného poriadku Železničnej spoločnosti Slovensko, a.s. (podľa bodu A.5.3.). Poukázal na závery znaleckého posudku číslo 004/2012, z ktorých mal preukázané, že dňa 17. 11. 2011 bolo u vozňa radeného ako štvrtého za rušňom vo vlaku blokovanie jeho dverí po odchode zo železničnej stanice Nové Mesto nad Váhom nefunkčné, a že vozeň s takýmto technickým stavom vchodových dverí nesmel byť prevádzkovaný a zaradený do vlaku, pričom nebolo funkčné elektromechanické blokovanie dverí, samotná mechanická časť dverí, teda rozvorový zámok s jeho príslušenstvom, plnil svoju uzamykaciu úlohu. S poukazom na § 94 Zákona o dráhach konštatoval, že žalovaný umožnil odchod vlaku z miesta

činu bez toho, aby boli zabezpečené všetky stopy po nehode a technické dôkazy, následne vykonal aj nezákonný zásah do zariadenia dverí, ktorých nefunkčné blokovanie bolo dôvodom vypadnutia nebohého z vlaku. Dospel k záveru, že došlo k porušeniu ustanovenia predpisu RIC, Dohovor o výmene a používaní osobných vozňov v medzinárodnej doprave, bod 33 Dvere - Uzávery dverí - Okná, čl. 33.1, kde je uvedené, že všetky nástupné dvere musia byť vybavené blokovacím zariadením, aby sa zabránilo neúmyselnému otvoreniu nástupných dverí počas jazdy, čl. 33.2, kde je uvedené, že dvere vozňa, ich vodiace a zatváracie zariadenia, ako aj elektropneumatické zatváracie a blokovacie zariadenie, nesmú mať žiadne chyby alebo poškodenia, ktoré by podstatne ovplyvnili použitie vozňa alebo ohrozili bezpečnosť prevádzky. Mal za to, že v danom prípade nebolo možné mať zato, že dvere vozňa boli riadne zatvorené, keď k ich otvoreniu došlo počas jazdy vlaku cez výhybku náhle, v dôsledku čoho nebohý vypadol chrbtom von z vlaku. Ako nedôvodnú posúdil námietku žalovaného, že k otvoreniu dverí došlo neznámou osobou. S poukazom na § 11, § 13 Občianskeho zákonníka dospel k záveru, že tragickou smrťou W. Y. došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov, k zásahu do práva na ich súkromie, keď smrťou blízkeho človeka, ich syna a brata, im bola spôsobená neodstrániteľná ujma vo sfére osobného a rodinného života, citových a sociálnych väzieb. Konštatoval, že tragická smrť zásadným spôsobom zasiahla do života žalobcov, keď smrť dieťaťa pre rodičov je vždy mimoriadnym zásahom do ich osobnostných práv, ktorá nenávratne pretrhla doterajšie citové väzby, v dôsledku čoho stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať žalobcovia svoj rodinný život so svojím dieťaťom a súrodencom. Konštatoval, že žalobcovia utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku zo straty blízkej osoby, šoku zo smrti syna a brata, stratili možnosť viesť s nebohým súkromný život odo dňa jeho smrti, a teda došlo k nenávratnej deštrukcii medziľudských väzieb tvoriacich základ súkromného života žalobcov a tým aj k zásahu do ich osobnostných práv, práva na súkromie a rodinný život. Vychádzal zo zistenia, že nebohý žil v spoločnej domácnosti so žalobkyňou 1/ a 3/, a aj po rozvode manželstva rodičov sa stretával so žalobcom 2/- svojím otcom. Dospel k záveru, že smrťou syna bolo zasiahnuté do súkromného a rodinného života žalobcov, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, v dôsledku tragickej smrti nebohého došlo k ochudobneniu žalobcov rozvíjať do budúcna so synom a bratom rodinný život a žiadna forma morálneho zadosťučinenia by nepostačovala k tomu, aby primerane vyvážila a zmiernila vzniknutú nemajetkovú ujmu na strane žalobcov. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vzal do úvahy nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku tragickej smrteľnej nehody syna a brata, ako aj následky, ktoré smrť nebohého vyvolala u žalobcov. Konštatoval, že účelom finančného zadosťučinenia je kompenzovať emocionálne útrapy vyvolané smrťou nebohého, nakoľko žalobcom zostali už len spomienky na svojho syna a brata. Prihliadol na tú skutočnosť, že nebohý mal v čase úmrtia 19 rokov a navštevoval 4. ročník Stredného odborného učilišťa železničného v Bratislave, v ktorom mal maturovať. Konštatoval, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, ale slúži na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy a je nepochybné, že žiadna suma priznaná súdom nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu ani na to, aby nahradila život človeka. Skutočnosť, že nebohý mal v krvi zistený alkohol 0,28 promile nepovažoval za podstatnú, nakoľko takáto koncentrácia alkoholu v krvi sa v cestnej premávke považuje za nevýznamnú. Vzhľadom na vysokú intenzitu nepriaznivého následku konania žalovaného, s prihliadnutím na majetkovú situáciu žalovaného, považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy 50.000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. S poukazom na § 420 a § 449 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznal žalobkyni 1/ náklady, ktoré vynaložila na pohreb nebohého syna. O náhrade trov konania si vyhradil rozhodnúť až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej podľa § 151 ods. 3 O.s.p.

2. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia domáhajúc sa jeho zmeny, tak aby im bola spoločne a nerozdielne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v sume 100.000 eur. Priznanú sumu nemajetkovej ujmy 50.000 eur, teda 16.666 eur na osobu, nepovažovali za primeranú povahe zásahu do ich osobnostných práv, keď smrťou ich syna a brata došlo k neodčiniteľnej deštrukcii rodinných vzťahov, a vzhľadom aj na výšku priznaného odškodnenia nemajetkovej ujmy v iných prípadoch, ju považovali za nízku. Uviedli, že zásah do osobnostných práv pri úmrtí člena rodiny je svojou povahou oveľa vážnejší ako zverejnenie akejkoľvek informácie o žijúcej osobe, keďže ochrana dobrého mena alebo povesti sa dá dosiahnuť aj v súdnom konaní, a teda priznaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za smrť člena rodiny by nemal byť oveľa nižší ako sú priznávané nároky na náhradu nemajetkovej ujmy žijúcich osôb.

3. Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcov uviedol, že rozsudok súdu prvej inštancie považuje za dostatočne odôvodnený a zodpovedajúci väčšine neprávoplatných rozsudkov v priznanej výške

nemajetkovej ujmy, a preto ho navrhol ako vecne správny potvrdiť. V doplnení vyjadrenia namietal, že rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a je v rozpore so zákonom pokiaľ mu súd prvej inštancie uložil povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom spoločne a nerozdielne, a že z výroku tak nie je jasné, ktorý zo žalobcov má akú sumu získať a ako sa má priznaná suma 50.000 eur rozdeliť medzi žalobcov, keď zo samotnej žaloby, predložených dokladov a výpovedí žalobcov je jednoznačne zrejmé, že najväčšiu ujmu utrpela žalobkyňa 1/ a najmenšiu žalobkyňa 3/. Z rozsudku nevyplýva, ako sa žalobcovia majú navzájom vysporiadať a nie je to ani objektívne určiteľné; rozsudok tak nie je riadne odôvodnený, keď nekonkretizuje aká suma sa má ktorému žalobcovi vyplatiť. Mal za to, že ide o nedostatky, ktoré je odvolací súd povinný preskúmať z úradnej povinnosti aj nad rámec podaného odvolania. Mal za to, že súd prvej inštancie mal v rozsudku určiť, koľko má každý zo žalobcov dostať z celkovej sumy nemajetkovej ujmy, a to v závislosti od preukázaného následku škodovej udalosti a jej pretrvávajúcich následkov. Neobstojí ani tvrdenie žalobcov, že každému z nich bola priznaná suma vo výške 16.666 eur, keď z odôvodnenia je zrejmé, že súd prvej inštancie považoval ujmu vzniknutú žalobkyni 1/ za vyššiu ako ujmu vzniknutú ďalším dvom žalobcom. Zdôraznil, že právo na ochranu osobnosti, ako i právo na ochranu pred neoprávnenými zásahmi, sú právami každej fyzickej osoby, rýdzo osobnými a subjektom ochrany môže byť výlučne iba individualizovaná fyzická osoba. Výška nemajetkovej ujmy je predmetom posúdenia súdu, avšak horná hranica je ohraničená návrhom žalobcu a súd sa pri posudzovaní vzniku neoprávneného zásahu do osobnostných práv musí vysporiadať aj s výškou nemajetkovej ujmy vo vzťahu ku konkrétnej poškodenej fyzickej osobe. V danom prípade bola suma nemajetkovej ujmy požadovaná a priznaná nie individuálnym osobnostiam, ale kolektívu žalobcov. Žiadal preto žalobu v časti náhrady nemajetkovej ujmy zamietnuť alternatívne pripustiť dovolanie.

4. Žalobcovia vo svojej reakcii na vyjadrenie žalovaného poukázali na to, že tento zmeškal lehotu na podanie odvolania, a že nikdy nenamietal proti procesnému spoločenstvu na ich strane a predloženie takéhoto argumentu v rámci odvolacieho konania treba považovať za účelové s cieľom vyhnúť sa plneniu. Jeho právnu argumentáciu považujú za irelevantnú, keď je plne v ich autonómii vzájomne rozhodnúť, ako si priznanú nemajetkovú ujmu rozdelia. Mali zato, že v danom prípade súd prvej inštancie náležite preskúmal zákonom stanovené požiadavky pre uplatnenie nemajetkovej ujmy, a to závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá je v danom prípade nezvratná, keďže smrťou ich brata a syna došlo k nenávratnej deštrukcii rodinných vzťahov, ako aj okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu, keď oni nemali žiaden podiel na vzniku ani priebehu zásahu v dôsledku ktorého utrpeli ujmu na osobnostných právach. Žiadali preto priznať spoločne a nerozdielne náhradu nemajetkovej ujmy v sume 100.000 eur.

5. Žalovaný vo svojom ďalšom vyjadrení zotrval na svojej argumentácii, že nie je možné priznať náhradu nemajetkovej ujmy spoločenstvu žalobcov, ktorých ujma postihuje rôznymi stupňami, a ktorej priznanie určitému konkrétnemu žalobcovi musí byť riadne odôvodnená čo do právnej podstaty a výšky; individuálny charakter nemajetkovej ujmy nepripúšťa jej delenie pomerne v rovnakej miere medzi žalobcami alebo ponechanie jej delenia na žalobcov, v opačnom prípade by sa vytrácala aj právna istota žalovaného či došlo k úhrade celej nemajetkovej ujmy, a teda či jednotliví žalobcovia nebudú z iného titulu žalovať o ďalšiu náhradu nemajetkovej ujmy, a či je náhrada nemajetkovej ujmy vo vzťahu ku konkrétnemu poškodenému dostatočná a spravodlivá.

6. Odvolací súd; s poukazom na § 470 ods. 1, 2 zák. č. 160/2015 Z.z. , Civilný sporový poriadok (ďalej len "CSP") účinného od 01.07.2016; preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej (zamietajúcej) časti a v medziach uplatnených odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov nie je dôvodné.

7. Súkromie sa chápe ako osobná (intímna) vnútorná sféra života človeka, ktorá je uzatvorená pred verejnosťou, je to právo na život podľa svojich predstáv chránený pred publicitou (vonkajším svetom) a zahŕňa aj právo zakladať a rozvíjať vzťahy s inými ľudskými bytosťami v záujme všestranného rozvoja a naplnenia svojej vlastnej osobnosti. Súkromie v sebe zahŕňa aj sféru rodinného života, podstatou ktorého je právo vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy s členmi rodiny, založené na silných citových väzbách.

8. Právo na súkromie a rodinný život môže byť nepriaznivo dotknuté rôznymi formami zásahov, ktoré nemajú základ v právnej úprave. Ak medzi osobami existujú blízke príbuzenské vzťahy a citové väzby, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. jeho nedovoleným narušením, tak môže byť fyzickej osobe spôsobená v jej rodinnom živote ujma spočívajúca v tom, že stratou (alebo obmedzením možnosti) spolužitia s blízkou osobou už nemôže vôbec (alebo čiastočne) napĺňať svoje citové potreby. Ak dôjde k smrti blízkej osoby, pozostalá osoba môže utrpieť citovú (emocionálnu) ujmu vo forme šoku, psychickej traumy, smútku, až žiaľu zo straty spoločenstva s blízkou osobou. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

9. Vyvolanie zásahu do súkromia určitej osoby usmrtením inej osoby predpokladá , že medzi dotknutou a zomrelou osobou preukázateľne existoval kvalifikovaný, konkrétny blízky osobný citový vzťah. Len v prípade takéhoto vzťahu totiž prichádza do úvahy násilné pretrhnutie (deštrukcia) vybudovaných citových väzieb dotknutej osoby a len v takomto prípade môže predstavovať konanie pôvodcu zásahu v tomto zmysle zásah do súkromia dotknutej osoby.

10. V preskúmavanej veci si žalobcovia spomedzi zákonných prostriedkov ochrany uplatnili len náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, predpoklady na priznanie ktorej sú v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka naplnené vtedy, ak došlo k zásahu do osobnostných práv, avšak poskytnuté zadosťučinenie sa nezdá postačujúce, a to najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti.

11. V tejto súvislosti treba konštatovať, že v prípade ak ide o zásah do súkromia usmrtením blízkej osoby, sú predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy spravidla naplnené, nakoľko vzniknutú ujmu by pociťoval ako závažnú každý na mieste a v postavení dotknutej osoby a v prípade tohto mimoriadne závažného zásahu by vzniknutú nemajetkovú ujmu nemohlo dostatočne zmierniť len priznanie iného zadosťučinenia (napr. vo forme ospravedlnenia). Nakoľko v prípade neoprávneného zásahu do súkromného života sa prejavuje vznik ujmy vo vnútornej sfére dotknutej osoby, nie je predpokladom pre vznik nároku na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy, aby sa následky zásahu prejavili znížením dôstojnosti alebo vážnosti dotknutej osoby v spoločnosti.

12. S poukazom na uvedené boli v danej veci; keďže ide o zásah v podobe usmrtenia najbližšej osoby žalobcov; splnené všetky predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

13. Odvolací súd sa tak stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že tragickou smrťou syna žalobcov 1/ a 2/ a brata žalobkyne 3/ došlo k neodstrániteľnej a trvalej ujme vo sfére ich osobného a rodinného života, tým, že došlo k násilnému, náhlemu a nenávratnému pretrhnutiu ich citových väzieb s ich najbližším rodinným príslušníkom, v dôsledku čoho stratili možnosť tento rodinný vzťah do budúcna rozvíjať a napĺňa tak v tejto oblasti aj svoje vlastné citové potreby.

14. Pokiaľ ide o ustálenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, túto súd určuje v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto kritériá vytvárajú základný rámec, v ktorom sa súd môže (a zároveň musí) pri úvahe o výške náhrady pohybovať.

15. V preskúmavanej veci prihliadol súd prvej inštancie na všetky konkrétne okolnosti, ktoré boli relevantné z hľadiska ustálenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy, zohľadnil intenzitu neoprávneného zásahu, ako aj rozsah a trvanie následkov vyvolaných týmto neoprávneným zásahom v súkromnom živote žalobcov.

16. Pri úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch z hľadiska závažnosti vzniknutej ujmy správne zohľadnil, že žalobcovia stratili svoju najbližšiu osobu, s ktorou mali silný citový vzťah, najmä žalobkyne 1/ a 3/, ktoré žili so zomrelým v spoločnej domácnosti, a ktoré tak stratili oporu, ktorú im; ako ich syn a brat; poskytoval, žalobcovia stratili možnosť so zomrelým prežívať radosti aj starosti každodenného života , deliť sa s ním o životné problémy a osobné úspechy. Súd prvej inštancie náležite zohľadnil aj negatívne dopady zásahu na ďalšie uplatnenie žalobcov v ich zamestnaní

a v ich ďalšom osobnom (partnerskom) živote a dôsledne vyhodnotil a premietol do výšky priznanej peňažnej náhrady aj nepriaznivé následky vzniknutých emocionálnych útrap na ich duševné zdravie, keď citová ujma vyvolala u nich pocity úzkosti, hlbokého smútku zo straty blízkej osoby a šoku z náhlej smrti ich syna a brata. Prihliadol aj na tú významnú skutočnosť, že následky, ktoré vyvolal zásah v ich ďalšom rodinnom živote, sú trvalé a nezvratné a svojou intenzitou hlboko traumatizujúce, že smrťou ich syna a brata došlo k výrazným zmenám v ich spôsobe dovtedajšieho života. Priznanú výšku odôvodnil aj s dôrazom na skutočnosť, že tragické úmrtie sa týkalo mladého človeka, po ktorom žalobcom zostali už len spomienky.

17. Pri úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch z hľadiska okolností zásahu súd prvej inštancie zohľadnil príčiny tragickej smrti spočívajúce v závažných technických nedostatkoch vchodových dverí vlakového vozňa, ako aj v porušení viacerých predpisov žalovaným, s poukazom na to, že zistený alkohol u zomrelého nepovažoval z tohto hľadiska za podstatný.

18. Odvolací súd zastáva názor, že k posudzovaniu výšky náhrady nemajetkovej ujmy nie je možné pristupovať paušálne s poukazom na sumy náhrad nemajetkovej ujmy priznávané v prípadoch neoprávneného zásahu do osobnostných práv uverejnením nepravdivých alebo difamujúcich tvrdení alebo len s poukazom na výšku nemajetkovej ujmy, priznanú v iných skutkovo podobných prípadoch, keď vždy je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností každého individuálneho prípadu, ustálených na základe vykonaného dokazovania, a vo vzťahu ku ktorým sa musí javiť priznaná výška náhrady spravodlivá a dostatočne účinná na vyváženie a zmiernenie následkov vzniknutej ujmy.

19. Žalobcovia v podanom odvolaní nenamietali, že by súd prvej inštancie nezohľadnil nejakú podstatnú skutočnosť vo vzťahu k hodnoteniu intenzity zásahu a rozsahu jeho následkov, resp. že by niektorú rozhodujúcu skutočnosť nedostatočne zohľadnil vo výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Pokiaľ tak žalobcovia neargumentovali žiadnymi inými skutočnosťami, než sú tie, na ktoré už súd prvej inštancie pri svojich úvahách o výške peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy dôsledne prihliadol, nemôžu ich odvolacie námietky týkajúce sa neprimeranosti peňažnej náhrady úspešne obstáť.

20. S poukazom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne posúdil závažnosť vzniknutej ujmy so zreteľom na negatívne následky vo všetkých do úvahy prichádzajúcich oblastiach života žalobcov, ako aj okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo a s ohľadom na to určil výšku náhrady nemajetkovej ujmy v primeranom rozsahu. V hodnotení jeho skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo konkrétna okolnosť, naopak súd prvej inštancie ich všetky náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj náležite vyhodnotil, a preto mu nie je možné v tomto smere žiadne pochybenie vytknúť. Svoj myšlienkový postup vedúci k záveru o zamietnutí (zvyšnej) časti uplatňovanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy tiež dôkladne vysvetlil s poukazom na konkrétne skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ako aj s poukazom na prijaté závery, ktoré z nich vyvodil, a jeho rozhodnutie je preto možno považovať za presvedčivé.

21. Na porovnanie poukazuje odvolací súd na právnu úpravu odškodňovania osôb poškodených násilnými trestnými činmi podľa zákona č. 215/2006 Z.z., ktorý priznáva poškodeným pozostalým v prípade spôsobenia smrti trestným činom odškodnenie v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; t.j. pri minimálnej mzde v sume 405 eur za rok 2016 predstavuje odškodnenie sumu vo výške 20.250 eur a podľa Zákona o sociálnom poistení č. 461/2003 Z.z. majú manžel alebo manželka poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, nárok na jednorazové odškodnenie v sume 730-násobku denného vymeriavacieho základu, najviac 46.485,40 eur.

22. Charakteristickými znakmi subjektívnych osobnostných práv sú ich absolútna povaha, imateriálny charakter, všeobecnosť a výlučnosť, zásadná neprevoditeľnosť, časová neobmedzenosť a nepremlčateľnosť. Sú neoddeliteľne spojené s osobnosťou každej fyzickej osoby ako individuality, pôsobia voči neobmedzenému, resp. neurčitému okruhu ostatných subjektov práva s rovnakým právnym postavením (erga omnes), ich predmetom sú výlučne nemajetkové (osobné) hodnoty, patria každej fyzickej osobe bez ďalšieho (a priori). Výlučné oprávnenie nakladať počas celého života v medziach určených právnym poriadkom s jednotlivými stránkami svojej osobnosti

patrí fyzickej osobe, nemožno ich preto scudzovať, deliť od ich nositeľa, upínajú sa na fyzickú osobu po dobu jej fyzickej existencie v spoločnosti (sú časovo neobmedzené počas života fyzickej osoby), sú nezdediteľné (netvoria predmet dedičstva), sú nepremlčateľné a neprekludovateľné a nemožno ich postihovať exekúciou. Špecifickosť osobnostných práv spočíva v ich objekte, na ktorý sa upínajú, a ktorý je ich nositeľom, t.j. na človeka, osobnosť fyzickej osoby v jej celistvosti a individualite.

23. Ak bolo jedným neoprávneným zásahom porušené všeobecné osobnostné právo dvoch alebo viacerých určitých konkrétnych fyzických osôb zároveň (uno actu), má každá z postihnutých fyzických osôb, nezávisle na druhej či na ostatných, právo uplatňovať občianskoprávnu ochranu svojej osobnosti sama. Všeobecné osobnostné právo je neoddeliteľne spojené s osobnosťou každej fyzickej osoby ako individuality a trvá po celú dobu jej života a zaniká jej smrťou. Nakoľko právo na ochranu osobnosti prináleží každej fyzickej osobe bez rozdielu a je viazané na individualitu každej osoby, ide o samostatné právo každej fyzickej osoby a z podstaty tohto práva je vylúčená akákoľvek solidarita medzi viacerými fyzickými osobami, uplatňujúcimi nárok na ochranu osobnosti. Neoprávnenosť zásahu a od toho odvíjajúca sa výška nemajetkovej ujmy musí byť preto vždy posúdená vo vzťahu ku každej fyzickej osobe samostatne, a to zohľadnením zákonných kritérií u každej z nich so zreteľom na individuálnu mieru zásahu a konkrétne následky vyvolané u každej z nich osobitne. Preto aj v prípade ujmy vzniknutej v dôsledku úmrtia blízkej osoby, nemusí byť zásah do osobnosti každej pozostalej osoby rovnaký, keďže citové väzby každého z pozostalých vo vzťahu k blízkej osobe môžu byť rozdielne, a tak aj zásah do jej súkromia môže byť u každej z nich čo do intenzity, vyvolaných následkov a ich pretrvávania, rôzny.

24. V preskúmavanej veci je síce dôvodná námietka žalovaného, že náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné priznať viacerým osobám solidárne (ako kolektívne právo), a že osobnostné právo každého zo žalobcov malo byť uplatňované osobitne a výšku nemajetkovej ujmy bolo potrebné u každého z nich posúdiť samostatne/individuálne, avšak z hľadiska odvolacích námietok, ktoré boli uplatnené len vo všeobecnej rovine čo do nesprávneho ustálenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy z hľadiska jej primeranosti bez toho, aby boli v tomto smere úvahy súdu prvej inštancie relevantným spôsobom; vo vzťahu ku každému zo žalobcov; spochybňované, dospel odvolací súd k záveru, že tento nedostatok žalobného návrhu nemal za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia čo do zamietnutia zvyšnej časti (hoci aj solidárne) žalobcami uplatňovaného nároku.

25. Za potrebné však považuje odvolací súd poznamenať, že rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol vo výroku, ktorým bola žalobcom solidárne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v sume 50.000 eur, právoplatnosť, nakoľko nebol v tejto časti napadnutý odvolaním. Za daného stavu, keď žalobcom bola právoplatne (nesprávne) spoločne priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 50.000 eur, ktorej rozdelenie medzi žalobcov; ako spoločných veriteľov; či už podľa ich (voľnej) úvahy alebo rovnakým dielom, nemá oporu v zákone (§ 515 Obč. zák.), a keď samotní žalobcovia v konaní ani neuviedli v akej konkrétnej výške mala ujma každému z nich vzniknúť, nemohol ani odvolací súd na základe nimi podaného odvolania spoľahlivo posúdiť, či ujma každému z nich (doposiaľ) priznaná je z hľadiska následkov u každého z nich spravodlivá a účinná na vyváženie týchto nepriaznivých následkov a na zmiernenie ich dopadu na ich súkromný život, keď ani samotní žalobcovia nevedeli túto náhradu u každého z nich exaktne vyčísliť. Výška nemajetkovej ujmy má totiž u každého z nich vychádzať z povahy a intenzity vzťahu so zomrelým (rodič, súrodenec), má zohľadňovať vek každého z pozostalých a ich odkázanosť na finančnú či nehmotnú pomoc od zomrelého, a preto intenzita neoprávneného zásahu a následky ním vyvolané boli u každého z nich rôzne. Z uvedeného dôvodu nebolo možné prehodnotiť výšku priznanej náhrady v odvolacom konaní ani jej porovnaním s výškami náhrad priznávaných súdmi v iných obdobných prípadoch, v ktorých boli tieto samostatne priznané každej z postihnutých osôb v individuálnej výške.

26. So zreteľom na vyššie uvedené závery neuznal odvolací súd opodstatnenosť dôvodov, na ktoré žalobcovia poukazovali vo svojom odvolaní, a stotožňujúc sa s vykonaným dokazovaním, so zisteným skutkovým stavom a právnym posúdením veci súdom prvej inštancie, rozsudok v časti, v ktorej bola žaloba vo zvyšku zamietnutá, ako vecne správny potvrdil podľa § 389 ods. 1, 2 CSP.

27. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovanému, ktorý mal v odvolacom konaní úspech v celom

rozsahu, nárok na náhradu trov nepriznal, nakoľko mu v odvolacom konaní v súvislosti s bránením práva preukázateľne žiadne trovy (majúce sa nahradiť) nevznikli.

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP). Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP). Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP). Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods.1 CSP) . Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred

diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).